

ת"פ 72295/01/20 - מדינת ישראל נגד פלוני

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 72295-01-20 מדינת ישראל נ' פלוני

לפני
המאשימה
כבוד השופט מוחמד חאג' יחיא
מדינת ישראל
ע"י פרקליטות מחוז ירושלים (פלילי)
נגד
הנאשם
פלוני
ע"י ב"כ עו"ד חיים הדיה

החלטה

- (1) החלטה זו עניינה שתי בקשות של הנאשם: האחת - בקשה להמצאת מסמכים; השנייה - בקשה לביטול האישום בהתבסס על מספר טענות מקדמיות.
- (2) כנגד הנאשם הוגש כתב אישום שמייחס לו ביצוע עבירת מעשה מגונה, עבירה לפי סעיף 348(א) בחוק העונשין, התשל"ז-1977 בנסיבות של סעיף 345(א)(2) בחוק המוזכר. לפי האישום, באמצע שנת 2014, פנתה המתלוננת לנאשם לאור היותו דמות רבנית שמוכרת כעוסקת בקבלה. במפגש בין השניים באחד מחדרי בית הכנסת שבו שהה הנאשם, אמר לה כי הוא עומד לעשות לה טיפול רוחני שישנה את מזלה ואשר יעשה לה תיקון. במסגרת זו, נגע הנאשם במקומות שונים בגופה של המתלוננת לשם גירוי, סיפוק או ביזוי מיני, זאת בהסכמתה שהושגה במרמה לגבי מהות המעשה, הכל כמפורט בכתב האישום.
- (3) תשובת הנאשם לאישום ניתנה בדיון מיום 29.6.2020 והוא כפר בכל המיוחס לו.
- (4) המאשימה הגיבה בכתב על שתי בקשות הנאשם ודיון בענייני התקיים ביום 7.2.2021. המאשימה הגישה הודעה עקב החלטת בית המשפט ובה פורטו פעולות החקירה בתיק ומועדיהן. אף שניתנה לנאשם הזדמנות להתייחס להודעה זו (סעיף 2 בהחלטה בדיון המוזכר), לא הוגשה על-ידו כל התייחסות להודעת המאשימה.

לעניין הבקשה להמצאת מסמכים

- 2 תימ

בעניינה חומר סוציאלי של שירות הרווחה, הרי על אלה חלים דיני הגנת הפרטיות ובעיקר, החסיונות שבסעיף 50 (עדות פסיכולוג) ובסעיף 50א (עובד סוציאלי) ואשר מעוגנים בפקודת הראיות [נוסח חדש], התשל"א-1971. מנגד, לנאשם קנויה הזכות להליך הוגן על מנת להוכיח את חפותו. מלאכת האיזון בין אלה מורכבת ועדינה, זאת על מנת למנוע פגיעה בלתי מידתית בפרטיות של המתלוננת מחד גיסא, ומאידך גיסא, לאפשר לנאשם להשיג חומר ראיתי שיש בו תועלת אפשרית להגנתו. אין להתיר מסע דיג של ראיות.

(13) בית המשפט העליון בהתייחסו לשאלת גילוי חומר חקירה לגבי קיים מתח בין זכויות המתלונן או העד לבין זכויות הנאשם, קבע נוסחת איזון שלפיה בכל מקרה תיבחן זיקתו של החומר המבוקש לאישום ולנאשם, וגם תיבחן "האפשרות הסבירה כי תהיה בו תועלת להגנת הנאשם" [בג"צ 9264/04 מדינת ישראל נ' בית משפט השלום בירושלים, פ"ד ס(1) 381, 360 (2005)]. האמור יפה גם ביחס לגילוי חומר שהוא מחוץ לחומר החקירה ואשר מבוקש לפי סעיף 108 בחסד"פ [ראו והשוו: בש"פ 8252/13 מדינת ישראל נ' ליאל שיינר, פ"ד ס(3) 491, 442 (2014)].

(14) תרשומות או דו"חות פסיכולוגיים או סוציאליים, הם חומרים שבלב ליבה של צנעת הפרט ומכאן מתבקשת הזהירות בהסרת החסיונות החלים עליהם לפי דין [בש"פ 9081/12 פלוני נ' מדינת ישראל, סעיף 8 (6.1.2013)]. בעניין בש"פ 8555/06 פלוני נ' מדינת ישראל (9.11.2006), שם בפסקה ז', נראה כי נקבע מבחן שהוא אף מחמיר יותר ולפיו: "עיון בתרשומות הנוגעות למתלונן או למתלוננת שנערכו במסגרת הליך טיפולי ראוי שיהא אך במקרים חריגים, כאשר ברור לבית המשפט שיש בהן להשליך באופן ממשי על הגנתו של הנאשם".

(15) בעניין שיינר לעיל, בסיכום חוות דעתו של כבוד השופט י' עמית, סוכמו אבני הדרך המנחים בהידרשו של בית המשפט למלאכת האיזונים בנדון, ושם הובהר באופן חד וברור, בין היתר, כי הסודיות והדיסקרטיות של טיפול נפשי הם ביסוד הטיפול. לפיכך, חשיפה של סוד ושיח בין המטופל למטפל, עלולה לפגוע באינטרס החברתי החשוב של עידוד תלונות על עבירות מין ושל שיקום הקורבן. מכאן החיסיון. אמנם חיסיון זה יחסי ובר-הסרה במקרים המתאימים, אך הוא "אינו פרוץ לכל רוח" והסרתו צריכה להיעשות "בזהירות וברגישות ובמידתיות" זאת ככל שהנאשם יצביע על קיומו של "יסוד סביר להניח שהחומר עשוי לעזור להגנתו".

(16) בענייננו, זולת טענותיו הכלליות לעניין מצבה הנפשי של המתלוננת, הנאשם לא הניח לפני בית המשפט כל אינדיקציה, ולו לכאורית, לעניין קיומו של מצב כזה. טענת הנאשם בנושא זה הועלו באופן כללי וכוללני ביותר. בשלב זה של המשפט לא הוצג - לא כל שכן על-ידי הנאשם - כל פרט מחומר החקירה או כל חומר אחר שיכול להצביע על אינדיקציה כאמור ועל רלבנטיות לאישום, ונראה כי אין מדובר אלא בניסיון ערטילאי של הנאשם לבדוק אם קיים חומר כלשהו בעניינה של המתלוננת. אין בידי להיעתר לכך, שכן בבואו של בית המשפט לערוך את מלאכת האיזונים, הרי לא די בתקווה ספקולטיבית ורחוקה של הנאשם לגילוי חומר מועיל להגנתו כדי להיעתר לבקשה, אלא יש להצביע על יסוד סביר להניח שהחומר האמור עשוי לסייע לו בהגנתו.

(17) גרסת המתלוננת וגרסת הנאשם מקומן להתברר בעדויותיהם ועל-יסוד המארג הראיתי שיוצג בהליך. בשלב

זה, בהעדר אינדיקציה כאמור ויסוד סביר להנחה שבחומר כאמור יש תועלת להגנת הנאשם, אין להיעתר לבקשה, זאת ללא הצורך להורות על הצגת חומר כאמור (ככל שקיים) לעיון בית המשפט, וממילא ללא הצורך לבקש את תגובות המתלוננת או משיבים פוטנציאליים אחרים לבקשה זו.

הבקשה לביטול האישום

(18) הנאשם מבסס את טענותיו בנדון על שלוש טענות מרכזיות: לדבריו, האישום הוגש לאחר שיהיו קיצוני; חל השתק נוכח המצג הגלום בחוסר המעש מצד המאשימה ולפיו נוצרה אצל הנאשם הסתמכות שלא יועמד לדין; והוא גורס גם שלא ניתנה לו ההזדמנות לשימוע. על-יסוד כל אלה עותר הנאשם לביטול האישום מטעמי צדק.

(19) תחילה לענין טענת השיהוי: הנאשם מבסס את עתירתו בנדון כטענת הגנה מן הצדק.

(20) טענת ההגנה מן הצדק מעוגנת כיום בסעיף 149(10) בחסד"פ לפיו: "הגשת כתב האישום או ניהול ההליך הפלילי עומדים בסתירה מהותית לעקרונות של צדק והגינות משפטית". ההגנה מן הצדק היא דוקטרינה שמקורה פסיקת בית המשפט עובר לעיגונה בחוק, ולפיה בית המשפט מוסמך לבטל כתב אישום כאשר מסתבר לו שלא ניתן להבטיח לנאשם משפט הוגן או שהעמדתו לדין פוגעת בעקרונות הצדק וההגינות, בדרך כלל בשל התנהלותה הקלוקלת של התביעה.

(21) מדובר בסמכות קיצונית [ע"פ 8994/08 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 23 (1.9.2009)], והיא נועדה להבטיח כי רשויות אכיפת החוק ינהגו באופן ראוי ולמנוע פעולות שלוחות רסן ושרירותיות. בעניין אחר נקבע, כי "זוהי סמכות יוצאת דופן, וכך גם הנסיבות המצדיקות את הפעלתה" [ע"פ 4596/05 זאב רוזנשטיין נ' מדינת ישראל, פ"ד ס(3) 372, 353 (2005)].

(22) בעניין ע"פ 4855/02 מדינת ישראל נ' איתמר בורוביץ, פ"ד נט(6) 776 (2005), קבע בית המשפט העליון מבחן תלת-שלבי במסגרת הבחינה להחלת הדוקטרינה. השלבים הם: הראשון - מלאכת זיהוי הפגם או הפגמים ובחינת עוצמתם במנותק משאלת חפותו או אשמתו של הנאשם; השני - נשאל האם קיום ההליך הפלילי חרף הפגמים שזוהו יש בו משום פגיעה חריפה בתחושת הצדק וההגינות; השלישי - לאחר שעברנו את שני השלבים הקודמים, נשאל מה הוא הסעד הראוי נוכח הפגמים, תוך איזון בין האינטרסים שעומדים ביסוד ההליך הפלילי לבין הפגמים שזוהו.

(23) אשר לטענת השיהוי כטענת הגנה מן הצדק, בעניין ע"פ 6922/08 פלוני נ' מדינת ישראל (1.2.2010), שם בסעיף 36, נקבע כלהלן:

"איני שוללת את האפשרות כי תהיינה נסיבות בהן שיהוי כבד בהגשת כתב האישום, אשר גרם נזק ממשי ומהותי ליכולתו של נאשם להתגונן, תבאנה לביטול כתב האישום. ואולם, עניין זה מחייב בדיקה בכל מקרה לנסיבותיו, אשר תביא בחשבון את מהות העניין, את סיבת השיהוי ומשכו ואת

טיב הנזק שנגרם לנאשם. אין להפוך את ההגנה מן הצדק למכשיר לקיצור תקופת ההתיישנות הקבועה בחוק ויש להקפיד על כך שתיוותר מכשיר להגשמת עקרונות של הגינות וצדק. מהטעמים שנפרשו לעיל, איני סבורה כי פגיעה שכזו נגרמה במקרה דנן באופן שיצדיק ביטול כתב האישום, ואולם יש להביאה בחשבון בגזירת הדין" (ההדגשה אינה במקור)

(24) בפסיקה קודמת נקבע, כי כאשר הפעולה המינהלית שבוחן בית המשפט נוגעת לאכיפת החוק, ההשתוות בהפעלת אמצעי האכיפה כשלעצמה לא תיצור מניעות כלפי הרשות האוכפת "אלא במקרים קיצוניים ויוצאי-דופן" [רע"פ 1520/01 יעקב ורות שוויצר נ' יושב ראש הוועדה המחוזית לתכנון ולבנייה, פ"ד נו(3) 595, 604 (2002)].

(25) כפי שעולה מהודעת המאשימה מיום 17.2.2021 (הודעה שכוללת פירוט מועדים ופעולות שנעשו בתיק החקירה ממועד הגשת התלונה על-ידי המתלוננת עד הגשת כתב האישום), תלונת המתלוננת הוגשה ביום 5.7.2015 שעה שהאירוע מושא האישום הוא מאמצע שנת 2014. כתב האישום הוגש ביום 30.1.2020. מדובר בתקופה בת כ-4.5 שנים בין התלונה לאישום וכ-5.5 שנים בין האירוע לאישום.

(26) כפי שניתן להתרשם, תיק החקירה כלל מספר רב של פעולות חקירה משך אותה תקופה וגם כלל מספר סבבים של השלמות חקירה. בין השאר, נגבו הודעות ממספר גורמים. עוד ניתן להתרשם מהתרשים האמור של הפעולות, בין חלק מהן נראים פערי זמן ארוכים ללא אינדיקציה של מעש או התקדמות בחקירה (מעין "קפיצות" בזמנים), כך למשל: בין 11.8.2015 ל-6.1.2016 (פעולות 20-21); בין 2.2.2017 עד 23.7.2017 (פעולות 25-26); בין 23.7.2017 ל-7.11.2017 (פעולות 27-28) ועוד בהמשך. כל זאת בנוסף, לפרקי הזמן ששהה התיק אצל המאשימה בין סבבי ההשלמות.

(27) ובכן, כפי שמודה המאשימה בתגובתה (סעיף 10) ריחוק הזמן בין מועד האירוע לבין מועד הגשת האישום עליו הוא מתבסס, אינו המצב הרצוי. עם זאת, מקובלת עלי עמדתה שלא חל כאן שיהוי אשר מצדיק את ביטול האישום. בנדון דנן, יש ליתן את הדעת לטיב העבירה המיוחסת לנאשם (עבירת מין), למורכבות שלה והרגישות העולה מן האמור מטבע הדברים, וגם למספר פעולות החקירה והיקפה זאת לצד מספר סבבי ההשלמות שנעשו (התיק הוחזר ארבע פעמים למשטרה להשלמות), הכל כפי שעולה מההודעה שהגישה המאשימה ואלה לא התייחס הנאשם. לטעמי, כל אלה מקהים במידת מה את ריחוק הזמן שבין התלונה לאישום. נזכיר, התלונה הוגשה על-ידי המתלוננת רק כשנה לאחר האירוע הנטען, והאישום הוגש תוך תקופת ההתיישנות.

(28) בנוסף, לא נראה לכאורה כי נגרם נזק ראייתי לנאשם או פגיעה בזכותו להליך הוגן עקב ריחוק הזמן האמור, שכן האירוע המיוחס לו באישום או כל התרחשויות אחרת במפגש בין המתלוננת לנאשם ביום האירוע, הרי ככל שהיו, העדים המרכזיים לאמור הם המתלוננת והנאשם בלבד. אציין בהקשר זה, כי מעיון ברשימת עדי התביעה, הם שבעה במספרם, מתוכם חמישה שוטרים, ואידך זיל גמור.

- (29) הנאשם הפנה בבקשתו להנחיות היועץ המשפטי לממשלה 4.1202 שעניין "משך טיפול התביעה עד להגשת כתב אישום". לדידו, המאשימה פעלה בניגוד לאותן הנחיות עת לא סיימה את טיפולה תוך 18 חודשים.
- (30) ברם, סוגיית המועדים לא הובהרה על-ידו די-הצורך באופן מסודר ומדויק לאחר שהמאשימה כבר הגישה את רשימת פעולות החקירה שנעשו בתיק במרוצת השנים. בנוסף, גם בהנחיות עצמן נראה כי קיימים סייגים וגמישות מסוימת ביחס לתקופות המוזכרות בה, כך למשל: לפי סעיף 4(א)(2) באותן הנחיות נפתח במילה "ככלל" (וכך נכתב שם: "ככלל, התביעה תגבש את החלטתה הסופית בעניין תיק חקירה מסויים לא יאוחר מפרקי זמן אלה:..."), וסעיף 4(ג)(1) באותן הנחיות מונה השלמות חקירה כעילה שמפסיקה את מניין התקופות הקבועות בהנחיות.
- (31) לסיכומי של דיון זה, ביישום של כל המבחנים המשפטיים דלעיל שהותוו בפסיקה לעניין טענת השיהוי כהגנה מן הצדק, אינני סבור כי ריחוק הזמן בין הגשת התלונה ועד הגשת האישום מהווה שיהוי קיצוני ומצדיק את ביטול האישום. ריחוק הזמן האמור אינו רצוי ויכול להוות פגם, אך לא שוכנעתי כי הוא נבע מכוונת זדון, או תולדה של התנהלות שערורייתית או בלתי-נסבלת מצד המאשימה, וריחוק זמן זה אינו מביא לפגיעה חריפה בתחושת הצדק וההגינות. אם לא די בכך, הרי משכבר ניתנה תשובת הנאשם לאישום, משמעות ביטול האישום בשלב זה לו ייעתר בית המשפט למבוקש, היא זיכוי הנאשם. סבורני כי באיזון בין האינטרסים השונים שביסוד ההליך הפלילי, בנסיבות העניין, האינטרס הציבורי גובר.
- (32) הגם שהגעתי לכלל מסקנה לפיה אין בריחוק הזמן האמור כדי להצדיק ביטול האישום, מובהר למען הסר ספק, כי טענותיו של הנאשם לעניין ריחוק זה שבין האירוע מושא האישום, התלונה ומועד הגשת כתב האישום - שמורות לו הן לצורך הבירור העובדתי בהמשך ההליך והן לשלב גזירת הדין במידה ובסופו של יום יורשע בדין. בעניין ע"פ 4434/10 אבי יחזקאל נ' מדינת ישראל (8.3.2011), סעיפים 8-9 שם, נקבע בין השאר: "אולם לשיהוי ממושך בהליך הפלילי, ובין היתר בהגשת כתב האישום, יש לתת משקל בשלב גזירת הדין" [ראו גם: ע"פ 2375/12 עמי מזרחי נ' מדינת ישראל, סעיפים 15-17 (6.8.2013); ע"פ 6922/08 לעיל, סעיף 36].
- (33) אשר לטענת ההשתק, טוען הנאשם, כי העובדה שלא אצה המאשימה להגיש אישום נגדו ומשהוא ממשיך להוות דמות רבנית מכובדת עד יום זה, מלמדת על "חשיבותו" של האינטרס הציבורי בעיניה. בנוסף, לדידו, השתהותה בהגשת האישום יצרה אצלו אינטרס ההסתמכות שזה לא יוגש.
- (34) אין בידי לקבל טענה זו. אני מפנה לדיון לעיל בעניין טענת השיהוי שכן, במידה לא מבוטלת, שתי טענות הנאשם בנדון שלובות זו בזו. בנוסף, מספר פעולות החקירה וההשלמות שנעשו כפי שעולה מהודעת המאשימה בתיק, מצביע על כך שאמנם אלה לא נעשו במרץ רב, אך היקפם ורגישותם יש בהם אינדיקציה ברורה שהמאשימה והיחידה החוקרת פעלו למצות את החקירה על כל היקפה, לרבות מול הנאשם במועדים שונים (ראו סעיף 15 בתגובת המאשימה). נראה כי העובדה לפיה הנאשם נחקר שלוש פעמים בזמנים שונים (פעם אחרונה בחודש יולי 2018) והעיומות בתחילת שנת 2019, יש באלה כדי לכרסם בטענתו ממנה משתמע שהמאשימה זנחה את מיצוי החקירה ואת אפשרות ההעמדה לדיון.

(35) אשר לטענה בדבר אי-קיום חובת השימוע: כעולה מתגובת המאשימה, ביום 27.12.2015 נשלח לנאשם מכתב יידוע לפיו חומר החקירה עבר למאשימה וכי זכותו לפנות אליה תוך 30 יום בבקשה מנומקת מדוע לא יוגש נגדו כתב אישום. השימוע האמור לא מוצה. מכתב נוסף נשלח על-ידי המאשימה לנאשם ביום 25.9.2019 שנמסר לו בדואר רשום, כך לטענת המאשימה, ביום 3.11.2019 וגם בו יידוע דומה לאמור. גם כאן, הנאשם לא מיצה את השימוע. הנאשם לא הפריך את טענת המאשימה בדבר המצאת המכתב האחרון לידי באמצעות דואר רשום כאמור. בכל אופן, נראה כי הטוען לביטול אישום על-יסוד אי-מתן זכות השימוע, עליו הנטל לבסס זאת כדבעי.

סיכום

(36) לאור האמור, שתי הבקשות נדחות.

(37) ההליך, כידוע, מתנהל בדלתיים סגורות. נוכח ההיבטים המשפטיים שנדונו בהחלטה זו, בית המשפט שוקל להורות כי ההחלטה תפורסם ללא שמו של הנאשם. בטרם יעשה כן, כל אחד מהצדדים רשאי להגיש את התייחסותו לאמור עד יום 20.4.21. מובהר כי צד שלא יגיש כל התייחסות, יניח בית המשפט כי אינו מתנגד לפרסום במתכונת האמורה.

המזכירות - להודיע לצדדים בהתאם.

ניתנה היום, י"ד אייר תשפ"א, 26 אפריל 2021, בהעדר הצדדים.